

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економічного аналізу
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
Аналіз бізнес процесів у підприємстві
(назва освітньої програми)

на тему: «Обліково аналітичне забезпечення ефективності використання основних засобів на прикладі СФГ «Плаксієнко С.З»
(назва теми)

Виконавець:

Студент факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій

Зачепа Яна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Волкова Ніна Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Діяльність будь-якого підприємства неможлива без використання основних засобів в умовах ринкових відносин. Від їх обсягу залежать виробнича потужність підприємства, рівень технічної озброєності праці. Основні засоби здебільшого складають головну частину активів підприємства.

Успішне вирішення завдань управління основними засобами та обґрунтування інвестиційної політики в їх частині вимагає ефективного обліку, аналізу та різнобічного використання інформації, яка надається. Надзвичайної актуальності управління основними засобами набуває у зв'язку з широким розповсюдженням застосування прикладних програм з обліку, аналізу, аудиту, корпоративного управління тощо.

Підвищення ефективності використання основних засобів підприємств є одним з основних питань у період переходу до ринкових відносин. Від вирішення цієї проблеми залежить фінансовий стан підприємства, конкурентоспроможність його продукції на ринку.

Залежно від того, як правильно використовуються основні засоби, залежить ефективність всього виробництва та розмір отриманого прибутку.

Ведення бухгалтерського обліку основних засобів починається з моменту надходження їх на підприємство та до моменту списання з балансу. А тому якісна система бухгалтерського обліку та аудиту основних засобів потрібна як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам, орієнтованим на взаємовідносини в ринковому середовищі.

Перехід України до ринкових відносин і необхідність залучення іноземних інвестицій вимагають, щоб вітчизняний облік був зрозумілим іноземним учасникам, а отже, відповідав міжнародним стандартам обліку.

Проблемам обліку, аналізу і аудиту основних засобів присвячені роботи таких учених-економістів як: Л. А. Богдановська, Г. Г. Віногоров, Н. А. Волкова, Є. Є. Єрмолович, Г. В. Савицька, К. Ф. Снитко, В. В. Сушкевич, Н. А. Русак, О. С. Яцунська та інших дослідників, яким зроблені значні внески теоретико-методичного характеру в області обліку, аналізу та аудиту основних засобів.

Незважаючи на значні напрацювання вчених на сьогодні єдності поглядів на категорію «основні засоби», особливості її обліку та аудиту не досягнуто. Саме тому тема обліку та аудиту основних засобів є актуальною.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних положень і методичного обґрунтування обліку, аудиту та аналізу ефективності використання основних засобів на прикладі СФГ «Плаксієнко Сергія Зіновійовича». Для досягнення поставленої мети було поставлено такі завдання:

- узагальнити існуючі теоретичні підходи до визначення економічної сутності та поняття основних засобів;
- провести порівняльну характеристику міжнародних і національних стандартів обліку основних засобів;
- охарактеризувати нормативну базу функціонування основних засобів та основні оцінки їх методики на підприємстві;

- класифікувати основні засоби, їх оцінку та основні методи нарахування амортизації;
- надати загальну характеристику підприємства;
- визначити організацію документального оформлення стану та руху основних засобів на СФГ «Плаксієнко С. З»;
- оцінити аудит операцій пов'язаних з обліком основних засобів на СФГ «Плаксієнко С. З»;
- дослідити автоматизований облік основних засобів;
- запропонувати шляхи вдосконалення обліку основних засобів на підприємстві;
- провести аналіз сільськогосподарської галузі;
- здійснити аналіз динаміки, складу і структури основних засобів підприємства;
- оцінити ефективність використання основних засобів;
- побудувати регресійно-кореляційну модель рівня віддачі основних засобів.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є обліково-аналітичні питання використання основних засобів на підприємстві СФГ «Плаксієнко С.З».

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні засади обліку, аналізу та аудиту на підприємстві СФГ «Плаксієнко С.З».

Методи дослідження. У роботі використані методи, такі як: аналіз та синтез (для розкриття теоретичних аспектів обліку основних засобів), історичний (при вивченні походження категорії «основні засоби»), спостереження (для визначення стану обліку основних засобів на досліджуваному підприємстві), класифікації (при дослідженні питання класифікації основних засобів), табличний (для відображення аналітичної інформації), узагальнення (при формуванні висновків на основі даних дослідження), регресійно-кореляційний аналіз (для здійснення оцінки міри впливу на досліджуваній результативний показник найбільш суттєвих факторів).

Інформаційною базою дослідження стали: закони України та інші нормативні документи, , складові частини журналу, електронні ресурси, тези доповідей у матеріалах конференцій. Також використовувалися робочі документи СФГ «Плаксієнко С.З», а саме: річна фінансова звітність, наказ про облікову політику, первинна документація, що стосується обліку основних засобів, інвентаризаційний опис та інші документи обліку.

Публікація та апробація результатів дослідження. Проблеми висвітлені у роботі було висвітлено у таких публікаціях автора:

1. Зачепа Я.О. Основні відмінності П(С)БО 7 «Основні засоби» та М(С)БО 16 «Основні засоби» та їх вплив на організацію обліку. *Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації.* Тези доповідей VI міжнародної студентської науково-практичної інтернет конференції, Одеса. 2020. С.20-23

2. Зачепа Я.О. Аналіз впливу екстенсивних та інтенсивних факторів на ефективність використання основних засобів. *Напрями розвитку обліку,*

контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Тези доповідей VI міжнародної студентської науково-практичної інтернет конференції, Одеса. 2020. С.228-230

3. Зачепа Я.О. Аналіз ефективності використання основного капіталу на СФГ «Плаксієнко С.З». *Збірник науково-практичних статей*. Одеський національний економічний університет. Факультет менеджменту, обліку та інформаційних технологій (кафедра економічного аналізу). Одеса: ПЦ «Белка». 2020. 413 с.

4. Зачепа Я.О. Аналіз ймовірності банкрутства на СФГ «Плаксієнко С.З». *Збірник науково-практичних статей*. Одеський національний економічний університет. Факультет менеджменту, обліку та інформаційних технологій (кафедра економічного аналізу). Одеса: ПЦ «Белка». 2020. 413 с.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань) та -ти додатків. Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок. Основний зміст викладено на 83 сторінках. Робота містить 25 таблиць, 22 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні аспекти формування основних засобів»* розглянуто сутність економічної категорії основні засоби, класифікацію основних засобів, їх оцінку та основні методи нарахування амортизації, основні відмінності П(С)БО 7 «Основні засоби» та М(С)БО 16 «Основні засоби» та їх вплив на організацію обліку, характеристику нормативної бази функціонування основних засобів.

У другому розділі *«Облікове забезпечення управління основними засобами підприємства СФГ «Плаксієнко С.З.»* надано загальну характеристику СФГ «Плаксієнко С.З», вивчено облік надходження та вибуття основних засобів на СФГ «Плаксієнко С.З», досліджено повноту та етапи проведення аудиту використання основних засобів на СФГ «Плаксієнко С.З», досліджено автоматизований облік основних засобів

У третьому розділі *«Аналіз основних засобів на СФГ «Плаксієнко С.З.»* здійснено аналіз сільськогосподарської галузі в Україні, аналіз складу і структури основних засобів підприємства, оцінено ефективність використання основних засобів, побудовано регресійно-кореляційну модель.

ВИСНОВКИ

Однією з умов ефективного функціонування підприємств в умовах ринкової економіки є їх забезпеченість основними засобами, оскільки саме основні засоби є тією рушійною силою, за допомогою якої починає працювати підприємство, а в подальшому розширювати свою діяльність.

Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік. Необхідно відмітити, що більша частина науковців при розкритті змісту поняття «основні засоби» обов'язковим критерієм визнання об'єкту основних засобів вважають строк їх корисного використання, який може бути понад одного року або операційного циклу, якщо він більше року. Погоджуємося з цією позицією, адже підприємство набуває основний засіб з метою його тривалої експлуатації під час господарської діяльності.

У бухгалтерському обліку вироблено досить чіткі критерії для визначення об'єктів, що підлягають амортизації. Це об'єкти (активи), що мають очікуваний строк корисного використання понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік). Такі об'єкти підлягають амортизації. Об'єкти (активи), що мають строк корисного використання не більше одного року, амортизації не підлягають і незалежно від вартості відносяться на витрати одразу під час їх передачі в експлуатацію. Проведене дослідження бухгалтерського обліку основних засобів відповідно до національних і міжнародних стандартів, показало що між ними існують суттєві відмінності. Незважаючи що з огляду на те, що національні облікові стандарти розроблені з урахуванням вимог міжнародних стандартів, П(с)БО 7 «Основні засоби» має ряд спільних положень з М(С)БО 16 «Основні засоби». Відмінні риси між П(С)БО та М(С)БО можна пояснити тим, що у П(С)БО 7 враховуються національні особливості ведення бухгалтерського обліку основних засобів, а М(С)БО 16 має рекомендаційний характер.

На СФГ «Плаксієнко С.З» бухгалтерський облік організовують відповідно до основних положень Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (із змінами і доповненнями), Положень (Стандартів) бухгалтерського обліку, інших методичних та інструктивних матеріалів, які відповідно до прийнятих у міжнародній практиці принципів та стандартів регулюють правові засади методології та організації бухгалтерського обліку. Згідно вказаних законодавчих і методичних положень в СФГ «Плаксієнко С.З» побудовано облікову політику.

Для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансової оренди об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, а також об'єктів інвестиційної нерухомості призначено рахунок 10 «Основні засоби».

Облік руху основних засобів на підприємстві СФГ «Плаксієнко С.З.» оформлюється первинними документами що визначені наказом Мінстату України від 29.12.95р. №352.

Порядок відображення надходження основних засобів у бухгалтерському обліку та формування їх первісної вартості залежить від того, яким чином і на яких умовах вони придбані. Застосування різних видів вартості при оцінці основних засобів, що надходять на підприємство, зумовлено можливими різноманітними шляхами надходження основних засобів .

Приймаючи рішення про списання основних засобів, підприємство виходить з того, що активи, які належать до основних засобів, неможливо або економічно недоцільно відновлювати, а також, якщо об'єкт не може бути реалізований або переданий іншим суб'єктам підприємницької діяльності.

До вибуття об'єкта основних засобів застосовуються критерії Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затвердженого від 29.11.99 №290, для визначення доходу.

На СФГ «Плаксієнко С.З.» ведення складського господарства та збереження основних засобів контролюється інвентаризацією, відповідно до вимог Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. Інвентаризація на підприємстві проводиться лише один раз на рік перед складанням річної бухгалтерської звітності, станом на 1 листопада.

Також, нещодавно на підприємстві було створено службу внутрішнього аудиту, яка є однією з найважливіших складових системи управління підприємством. Створення служби внутрішнього аудиту при умові ефективного функціонування дозволить відповідним чином проводити оцінку результатів роботи окремих підрозділів та працівників.

Для удосконалення ведення обліку на досліджуваному підприємстві можна порекомендувати: додатково використовувати виробничий метод нарахування амортизації для вантажних автомобілів, так як знос цих основних засобів залежить від інтенсивності використання, так як вони здійснюють визначений обсяг перевезень; запровадити застосування прискорених методів амортизації для об'єктів основних засобів, які швидко морально застарівають, або у міру старіння яких значно збільшуються витрати на їх ремонт та технічне обслуговування; змінити та доповнити застарілі типові форми первинних документів на підприємстві відповідно до сучасних вимог (затверджені Наказом № 818 від 13.09.2016 № 818) і галузевих особливостей, тобто доповнюватися необхідними елементами; внести зміни до облікової політики підприємства, шляхом розкриття таких аспектів організації обліку основних засобів., як визначення ліквідаційної вартості основних засобів., висвітлення витрат по утриманню основних засобів., їх ремонту та модернізації; розробити та запровадити раціональну схему документообігу, що дозволила б своєчасно виконувати поставлені завдання при мінімальних витратах трудових, матеріальних та фінансових ресурсів; проводити переоцінку основних засобів не рідше одного разу на рік для основних засобів, що зазнають значних, але не постійних змін справедливої вартості; вести облік за допомогою більш оновленого

програмного продукту «1С Підприємство 8.3», який дозволяє повністю автоматизувати процес виписування первинної документації разом з веденням реєстру документів.

Аналіз складу, структури та динаміки активів і пасивів СФГ «Плаксієнко С.З» показує, що в цілому майно підприємства у 2019 році збільшилось на 688 тис. грн в порівнянні з 2018 р. і на 1593 тис. грн. у 2017 р.

Аналіз наявності, складу та структури основних засобів на СФГ «Плаксієнко С.З» показав, що протягом аналізованого періоду відбулося їх збільшення на 977 тис.грн. Такі зміни відбулися в основному, через збільшення вартості транспортних засобів. Так у 2019 році їх вартість становила 1067 тис. грн., і становила 18,91 % у структурі основних засобів. У абсолютному значенні їх вартість на 1062 тис.грн. більше, ніж у 2018 році. Аналіз даних таблиці показав, що процес оновлення основних засобів у звітному році порівняно з попереднім роком став швидшим, що підтверджується позитивною динамікою коефіцієнта оновлення (цей коефіцієнт протягом зріс на 0,181 проти 2017 року і на 0,164 проти 2018 року).

Аналіз даних показав, що обсяг реалізації продукції на підприємстві протягом досліджуваного періоду збільшився на 1267 тис.грн. Досягнуте збільшення цього результативного показника господарської діяльності підприємства обумовлене позитивною дією на нього таких факторів, як зміна питомої ваги активної частини основних засобів у середньорічній вартості основних виробничих фондів та віддача активної частини фондів. Аналіз розрахунку впливу факторів на зміну рентабельності основного капіталу показав, що рентабельність основного капіталу підприємства за аналізований період зменшилась і становить 21,99 % у 2019 році проти 51,99% у 2018 р. Зазначимо, що резервом зростання обсягу виробництва продукції за рахунок більш ефективного використання основних засобів на підприємстві є питома вага активної частини основних засобів. Таким чином, підприємство має змогу збільшити обсяг реалізації на 2081 тис. грн. за рахунок доведення питомої активної частини фондів до рівня попереднього року.

Таким чином після проведеного аналізу, підприємству СФГ «Плаксієнко С.З» рекомендовано: аналізувати тенденції зміни складу основних засобів, виконання плану за їх рівнем, розраховувати вплив факторів на їх приріст, визначити показники, що характеризують ефективність використання цього виду активів, результативність і раціональність діяльності; збільшувати питому вагу активної частини оновлених за допомогою періодичного проведення поточного і капітального ремонту активної частини основних засобів і здійснювати їх модернізацію; впроваджувати заходи НТП, щодо вдосконалення технологій і організації виробництва; забезпечувати збереження даного виду майна і запобігання фактів крадіжок, недостач, псування, втрат, для чого на підприємстві необхідно створити належні умови зберігання основних засобів у виробничих підрозділах і на об'єктах господарювання; оновлювати основні засоби, що дозволить підвищити технічний рівень основних засобів, що є найважливішим резервом зростання віддачі; усунути причини незбалансованої роботи підприємства, що призводить до неповного використання устаткування в цілому.

АНОТАЦІЯ

Зачепа Я.О «Обліково аналітичне забезпечення ефективності використання основних засобів на прикладі СФГ «Плаксієнко С.З»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«071 Облік і оподаткування»
(шифр та назва спеціальності)
 за освітньою програмою
 «Аналіз бізнес процесів у підприємстві».
(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку, аудиту та аналізу основних засобів. Досліджено наукові підходи до визначення суті основних засобів. Охарактеризовано класифікацію та структуру основних засобів.

Проаналізовано діючу систему обліку та аудиту основних засобів на СФГ «Плаксієнко С.З» та визначено недоліки. Проведено аналіз ефективності використання.

Запропоновано шляхи удосконалення обліку та аудиту основних засобів .

Ключові слова: основні засоби, облік, аудит, аналіз.

ANNOTATION

Zachepa Y. «Accounting and analytical support of efficiency of use of fixed assets on the example on the example of SFG " Plaksiyenko S.Z "

Qualifying work on obtaining a master 's degree in the specialty
«071 Accounting and Taxation»
(code and name of the specialty)
 for the educational program
 « Analysis of business processes in business »
(title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2020.

The work deals with the theoretical aspects of accounting, audit and analysis of fixed assets. The scientific approaches to the definition of the essence of fixed assets are investigated. The classification and structure of fixed assets are described.

The existing system of accounting and audit of fixed assets at SFG "Plaksiyenko S.Z." was analyzed and the deficiencies were identified. The efficient use was analyzed.

The ways of improvement of accounting and audit of fixed assets are offered.

Keywords: fixed assets, accounting, audit, „SFG «Plaksiyenko S.Z», analysis.